

Pisateljica Branka Jurca se je pred nedavnim mudila v prostorih krajevne skupnosti Josip Prašnikar in pripovedovala otrokom pravljice. Foto: Z. VALANT

ANA MLAKAR IN NJENI ČUDOVITI ŠOPKI

Brez rož je življenje pusto

Nadarjenost je lahko kot zaklad, ki ga slučajno odkriješ v sebi. Tako je bilo z Ano Mlakar, ki je šele na jesen življenja spoznala, kako jo je narava obdarila s talentom za slikanje in zdaj slika s takšno lhto, kakor da bi hotela nadoknaditi vse zamujeno. Značilno pa je to, da se je usmerila samo na šopke iz raznovrstnih cvetlic, od katerih jih večinoma nabere sama na sprehodih po okoliških ljubljanskih hribih. Stanuje v Streliški ulici, svoje izdelke pa prodaja v sinovi butiki v Portorožu.

Njeno stanovanje nenehoma diši po svežih barvah, ker slika kar v nekdanji otroški sobi; krožniki, vevnice, kuhalnice z njenimi motivi pa se sušijo kar na kavčih. Ne manjka tudi pravih šopkov, čeprav smo sredi zime.

»Brez rož je življenje pusto,« je rekla izredno vitalna in ljubezniva ženska, ki zlahka skriva svojih 62 let.

– Kako vam je prišel čopič v roke?

»Začelo se je pred sedmimi leti, ko sem odvarovala še tri vnuke in se je sin lotil restavriranja starin. Vmes so bile skrinje, ki jim je bilo treba popraviti motive in mene so ti šopki na njih posebej prevzele. Pravzaprav mi je sin lepega dne rekel: »Mama, kaj če bi ti meni pomagala in mi risala šopke s skrinj?« Oponesla sem mu, da tega ne znam in sploh sem dvomila vase. Potem pa me je sin spomnil na neko sliko, ki sem jo bila naslikala pred tridesetimi leti za možev rojstni dan in na nešteto šopkov, ki sem jih bila narisala v spominske knjige namesto svojih otrok...« se je razgovorila in pokazala motive s slovenskih skrinj.

Poleg folklornih šopkov zdaj riše vsemogoče šopke pa tudi gobe, korenje, čebulo in drugo zelenjavo, kar zlasti so-

di na vevnice in kuhalnice in kar ljudje radi kupujejo za okras v kuhinjah.

»Včasih z možem vskočiva tudi v prodajalno na Bernardin in tako vidiva, kaj imajo ljudje radi. Ponavadi tudi slikam kar za pultom in to je turistom posebej všeč. Nek Američan je bil tako navdu-

Ana Mlakar

šen nad mojim delom, da je pripeljal celo skupino rojakov, da so nam skoraj izpraznili trgovino,« je povedala.

Njeni šopki so resnično lepi, so pravi odraz narave. Njene marjetice, mačice, telohi, maki so tako resnični, kakor da bi jih bili ravnokar prinesli s travnika. Posebnost so tudi okvirji, ki jih izdeluje njen sin Janko in so podobni okvirom na starinskih skrinjah.

Zanimivo je, da je neko nemško podjetje odkupilo nekaj njenih slik in jih potem izdalo na posebnem koledarju za letošnje leto. Tako kaže, da so jo prvi odkrili Nemci, prvi intervju z njo pa zdaj berete v naših Dogovorih.

– Kaj vam pomeni slikanje?

»To je zame nepopisen užitek in veselje na jesen mojega življenja, saj sem se vse življenje ukvarjala le z gospodinjstvom in z otroki in zdaj slikam ob vsakem prostem trenutku,« je odgovorila navdušeno.

Ni kaj, tudi cvetje v jeseni je prelepo, če ga znaš ceniti in v njem uživati brez obžalovanja mladosti, ki si jo žrtvoval za kaj drugega.

ALBINA ADAMIČ

ZANIMIVOSTI IZ OBRTNIH DELAVNIC

Med oblečenimi gumbi

Radi bi dali preobleči gumbe z istim blagom kot je vaša obleka? Zamislili ste si tudi pas določene oblike, ki ga ni moč dobiti v nobeni trgovini? Pridite v Trubarjevo ulico 26. Če je vaša zamisel uresničljiva, se nič ne bojte. Prav kmalu se boste lahko pokazali v svojih novih obleki z vsemi tistimi modnimi dodatki, ki ste si jih zaželeli.

»Strankam smo vedno pripravljene ustreči in prisluhniti njihovim željam. K nam lahko pridejo z novimi idejami in če imamo ustrezen material in mašinerijo, jim bomo naredili tisto, kar želijo.«

Tako nam je pripovedoval devetintridesetletni Ljubljančan Tomaž Verderber. Z delom, ki ga opravlja danes, se je začel ukvarjati pred sedmimi leti, ko je prevzel lokal od svoje mame.

»Leta 1954 je najprej začela s popravili nogavic. To je bil znan lokal »Nogavičar«. Potem je prišlo na vrsto še preoblečenje gumbov, zatem izdelovanje pasov. S to staro obrtjo – preoblečenjem gumbov – se je prvi v Ljubljani ukvarjal stari gospod Krajger, ki je sam izdeloval tudi pločevinaste dele za gumbe. Kasneje je to prevzel njegov sin. Nato je bilo takih delavnic več: na Starem trgu, na Cankarjevi, pri Gospodarskem razstavišču. Danes pa lahko nešete preobleči gumbe ali zaponko v Ljubljani le na dve mesti: v pasažo pri Mestnem gledališču Ljubljanskem ali sem, k nam. Verjetno je tako zaradi tega, ker se samo od tega dela ne da živeti. Obrtniki stremijo za avtomati, tu pa gre predvsem za ročno delo. V Nemčiji na primer je prišlo glede tehnologije na tem področju do velikih sprememb. Toda to pride v poštev samo pri konfekcijski industriji. Za izdelovanje detajlov je vse ostalo večinoma isto – spremenilo se ni skoraj nič.«

V delavnici na Trubarjevi so poleg »šefa« zaposleni še štirje. Pred nekaj leti

se jim je pridružila tudi Tomaževa žena, šestintridesetletna Vesna, ki je prej delala v Leku. Po rojstvu drugega otroka je pustila prejšnjo službo. Pravi, da ji ni žal, ker je delo, ki ga danes opravlja, bolj zanimivo in raznoliko.

Tisti, ki imajo v svojem poklicu opravka z ljudmi, lahko rečejo, da so zadovoljni le, če so tudi njihove stranke zadovoljne. In o tem pri Verderberjevih ne gre dvomiti. Ne delajo samo za posameznike, ampak tudi za konfekcijske tovarne, »Vezenino« z Blede in »Ideal« iz Nove Gorice. »V zadnjem času je največji problem material. Vsega primanjkuje, od najbolj preprostih stvari naprej. Ni sukanca in netov pa spet lepila, skaja, usnja... Zaloga pa si ne upamo delati. Moda in z njo oblike, materiali, barve, se kar naprej spreminjajo. Pred leti na primer je bila moderna bordo barva. In če bi si takrat naredil zalogo v tej barvi, bi danes to ne šlo več v promet, ker je sedaj iskana bela barva. Pri nas vsako leto zamenjamo artikle najmanj dvakrat. Moda zahteva svoje. Ob vseh teh težavah z materialom si moram pomagati z uvozom.«

V obrtniški delavnici, ki smo jo obiskali, se obeta novost.

»Začeli bomo plisirati, ker se bojimo, kaj bo, če pride moda brez pasov. Saj veste, kako je, enkrat je pas moderen, drugič pa ne.«

In naslednik?

»Sina bi dal rad učiti torbarstva v Domžale. Trgovina z usnjenimi izdelki bi kar prav prišla.«

MILICA GOJANOVIC

PREDZAKONSKO SVETOVANJE: UKAZ ALI NASVET

»Dajte mi potrdilo, saj vse vem«

Predzakonsko svetovanje je prav gotovo odlična zamisel, ki naj bodočim zakoncem ne bi le podučila o življenju v dvoje, marveč bi jim dala tudi koristne nasvete za primer raznih zapletov, ki jih v življenju ne manjka. Vendar pa je odlična samo zamisel, uresničevanje pa precej manj. Mnogi jo jemljejo samo za zoprno formalnost, ki jo je pač potrebno izpolniti in nič več.

»Na našem Centru za socialno delo nas je več, ki smo zadolženi za tako imenovani prvi stik z bodočim parom. Ti naj bi prihajali k nam na kratek pogovor ali po nasvet, potem pa naj bi se udeležili širšega svetovanja, ki tečejo na Magistratu ob ponedeljkih in točkah po dve šolski uri skupaj, kjer predavajo psiholog, zdravnik, pravnik in jaz kot socialna delavka,« je povedala Nada Govc z občinskega Centra za socialno delo.

Predzakonsko svetovanje teče od leta 1980 po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in je tudi obvezno za vse, tudi tiste, ki ne stopajo pred matičarja prvič.

»Ugotavljamo, da je brzkone prav obveznost tista ovira, ki ljudi odvrča. Vse preveč je takšnih, ki prihajajo samo po potrdilo, češ, kaj nas boste podučevali, saj vse vemo. Na žalost so

vmes tudi mladi, ki se ne zavedajo, kako trdo je lahko življenje v dvoje,« so menili na Centru za socialno delo, kjer se vseeno trudijo, da bi čim več parov napotili na predavanja.

Za nameček so ta predavanja enaka za vse, naj bo za preprostega delavca ali človeka s fakultetno diplomijo v žepu. V tem je že napaka. Življenje je zelo zapleteno in v teh nekaj urah se ga najbrž tudi ne da odpredavati, kajti šola za življenje bi morala biti proces, ki dlje traja, se pravi, da bi morali več storiti že v šolah in doma. Zato temu svetovanju manjka določene soli, privlačnosti. Prevečkrat vse to po mnenju socialnih delavk izzveni v golo formalnost, nebodigatreba v času, ko je že sicer veliko opraviti, preden stopiš pred matičarja.

S tem pa seveda ni rečeno, da vsa predavanja izzvenijo v prazno. Vmes so tudi pari, ki kljub vsemu skušajo iz tega izluščiti kak nauk za bodoče življenje v dvoje, kar kaže, da je bila zamisel o predzakonskem svetovanju vendarle posrečena. A kaj, ko jo obremenjuje predpis, da mora biti obvezna, potrjena s pisnim potrdilom. Videti je, da je to resničen kamen spotike: drugače je, če nekomu nekaj ukažeš, ali če mu samo dobronamerno svetuješ.

ALBINA ADAMIČ

Novi metri Poti spominov in tovarištva

Jeseni so se za letos končala dela na posameznih odsekih Poti spominov in tovarištva. Zdaj najbrž tudi ni več nobenega dvoma, da bo ta svojevrsten pomnik Ljubljani-mestu heroju v resnici nared do spomladi leta 1985, ko bomo praznovali 40-letnico osvoboditve.

Doslej je bilo zgrajenih skoraj 27 od skupno nekaj več kot 34 kilometrov. Letos so mladinci, Komunalno podjetje Ljubljana, pripadniki JLA, učenci izobraževalnega centra organov za notranje zadeve iz Tacna, vojaške gimnazije Franc Rozman-Stane in Gradbene tehniške šole s prostovoljnim delom prispevali k tako rekoč rekordni gradnji v letošnjem letu. Tako so poleti in jeseni dokončali štiri odseke v skupni dolžini 2785 metrov, in sicer ob Cesti ljubljanske brigade v Šiški v občini Moste-Polje od železniške proge v Mostah do Zaloške ceste ter v občini Vič-Rudnik od Peruzzijske ulice do spominskega kamna 81 in od Tržaške ceste do Ceste na Brdo.